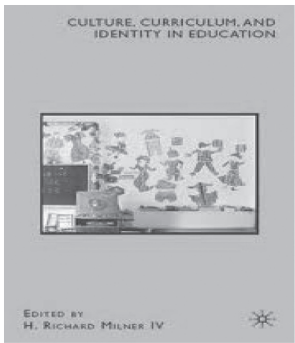

แนะนำหนังสือ

ชื่อหนังสือ: Culture, Curriculum, and Identity in Education

Edited by H. Richard Milner (2010)

New York : Palgrave Macmillan. 232 pages.

ออมสิน จตุพร*

Omsin Jatuporn

บทนำ

วัฒนธรรม หลักสูตร และอัตลักษณ์ในการศึกษา มีที่มาจากการที่บรรณาธิการได้รวบรวมบทความวิจัยและบทวิจารณ์ที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่และสัมพันธ์กับการศึกษาเชิงวิพากษ์ในประเด็นที่ว่า กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในเขตอเมริกาเหนือ โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาถูกระบบการศึกษาทำให้กลายเป็นคนชายขอบหรือคนด้อยโอกาสทางสังคม (marginalized)

การจัดโครงสร้างของหนังสือแบ่งออกเป็น 4 ส่วนหลัก ได้แก่ ส่วนที่ 1 ว่าด้วยอัตลักษณ์และการรับรู้ผ่านหลักสูตรในบริบทที่หลากหลาย ส่วนที่ 2 วัฒนธรรม หลักสูตร และอัตลักษณ์ รวมถึงนัยสำคัญสำหรับผู้เรียนภาษาอังกฤษและผู้เรียนในกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานในทวีปอเมริกา ส่วนที่ 3 จิตวิญญาณในฐานะที่เป็นอัตลักษณ์และนัยสำคัญสำหรับการศึกษาวิจัยและการเรียนการสอน และส่วนที่ 4 ซึ่งเป็นส่วนสุดท้ายว่าด้วยวัฒนธรรม หลักสูตร และอัตลักษณ์ รวมถึงนัยสำคัญสำหรับวงการครุศึกษา

* นิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

ถึงแม้ว่าหนังสือจะแบ่งออกเป็น 4 ส่วนหลัก หากในแต่ละส่วนต่างก็สามารถเชื่อมโยงประเด็นไปสู่สาระสำคัญของหนังสือได้เช่นเดียวกัน ในแต่ละบทย่อยๆ ผู้เขียนยังคงประเด็นวิพากษ์ที่มีความคล้ายคลึงกันในเรื่องเนื้อหาสาระของหลักสูตร การใช้ภาษา โรงเรียน ห้องเรียน ครู และนักการศึกษาครูในสถาบันฝึกหัดครู ประเด็นดังกล่าวนั้นต้องได้รับการปฏิรูปหรือเปลี่ยนแปลงจากภายในเพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับจำนวนประชากรนักเรียนในโรงเรียนของสหรัฐอเมริกาและแคนาดาที่มีความแตกต่างหลากหลายทางชาติพันธุ์ เชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรม ผู้เขียนได้โต้แย้งวาระเบียดเบียนวิธีในการแสวงหาความรู้ความจริงที่ยึดตะวันตกเป็นศูนย์กลางและฐานคติของความคิดความเชื่อที่ปรากฏในเนื้อหาหลักสูตรและสถาบันการศึกษาระดับต่างๆ มิได้สะท้อนเสียงของผู้เรียนที่มีบริบทอันหลากหลาย ซึ่งรวมถึงประเด็นด้านภาษาศาสตร์ อุดมการณ์และแนวปฏิบัติเชิงสังคมที่บั่นทอนศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มาจากกลุ่มชาติพันธุ์ ผู้เขียนสนับสนุนให้เกิดความยุติธรรมเชิงสังคมในโรงเรียน รวมถึงกำหนดหลักสูตรการฝึกหัดครูที่ควรดำเนินการปฏิรูประดับนโยบายเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในด้านภาษา วัฒนธรรม จิตวิญญาณ และความเป็นมนุษย์ของครูพลีหรือครูที่มาจากกลุ่มชาติพันธุ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

วัฒนธรรม หลักสูตร และอัตลักษณ์ในการศึกษา

บทที่ 1 Eric Toshalis เป็นผู้เขียนในบทนี้ได้อธิบายถึงช่องว่างในการรับรู้อัตลักษณ์ระหว่างครูอาจารย์ผิวขาวชาวตะวันตกและนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์หรือนักเรียนพลี ประเด็นเรื่องช่องว่างในการรับรู้อัตลักษณ์ได้ส่งผลกระทบต่อกลุ่มผู้เรียนที่มาจากสังคม วัฒนธรรม เชื้อชาติ ภาษา เพศสภาพ และชนชั้นทางสังคมที่แตกต่างกันไปจากครูผู้สอนซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวตะวันตก จากการศึกษาวิจัยพบว่า การรับรู้อัตลักษณ์มีผลกระทบทางลบต่อผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญ หนึ่งในผลกระทบดังกล่าวนั้นคือการก่อร่างอัตลักษณ์ทางลบในชั้นเรียนที่ทำให้นักเรียนวัยรุ่นซึ่งอยู่ในช่วงวัยเปราะบางและสับสนเสี่ยงจากปัญหาต่างๆ กลายเป็นคนเก็บกดไม่กล้าแสดงความเป็นตัวตนอย่างที่สมควรจะเป็น ดังนั้นการสนทนาหรือการเปิดโอกาสให้มีการพูดคุยอย่างลึกซึ้งจึงเป็นพื้นฐานสำคัญของกิจกรรมต่างๆ ในชั้นเรียน เนื่องจากการ

พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครูและนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับเพื่อนนักเรียนด้วยกันจะทำให้ทุกฝ่ายเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งความคิดและประสบการณ์ร่วมกัน

Toshalis ได้กล่าวถึงตัวอย่างที่อธิบายความยากลำบากและความซับซ้อนซึ่งทั้งครูและนักเรียนได้ประสบอันเนื่องมาจากความแตกต่างในการรับรู้อัตลักษณ์โดยช่องว่างในการรับรู้อัตลักษณ์ที่ได้รับการยอมรับร่วมกันอาจส่งผลให้ครูชาวตะวันตกทำการแบ่งแยก มองข้าม หรือทำให้นักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์หรือนักเรียนผิวสีกลายเป็นคนอื่น (otherness) หรือมีสถานภาพทางสังคมที่ต่ำกว่าโดยไม่ได้ตั้งใจ ผู้เขียนเสนอแนะว่าช่องว่างในการรับรู้อัตลักษณ์ควรนำมาพิจารณาในฐานะที่เป็นแหล่งข้อมูลเพื่อเสริมสร้างระดับการมีส่วนร่วม การค้นหาอัตลักษณ์ที่เหมาะสมและการสร้างความเข้าใจระหว่างกันให้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม Toshalis ก็ไม่ได้ให้ความสำคัญกับผลกระทบเชิงลบที่ค่อนข้างซับซ้อน โดยมองว่าทั้งความวิตกกังวลและความโกรธเกลียดมิได้นำไปสู่การสร้างอัตลักษณ์เชิงบวกให้เกิดขึ้น รวมถึงการสร้างห้องเรียนแห่งความรักความเอื้ออาทรที่ถูกปรับให้เหมาะสมกับสภาพทางสังคม วัฒนธรรมอันหลากหลายของผู้เรียนก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้เช่นเดียวกัน ครูผู้สอนทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและนักการศึกษาครูที่อยู่ในสถาบันฝึกหัดครูควรจะให้ความสำคัญต่อการลดช่องว่างในการรับรู้อัตลักษณ์และเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกชื่นชม เกิดทัศนคติเชิงบวกว่าพวกเขาสามารถเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์โดยการยอมรับและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการเรียนรู้ระหว่างกัน

ในบทที่ 2, 3 Richard Milner เป็นผู้เขียนในบทนี้ได้อธิบายถึงการนำหลักสูตรที่ออกแบบโดยใช้แนวคิดเชิงพหุวัฒนธรรมเป็นฐาน (multicultural-based curriculum approach) ไปประยุกต์ใช้เพื่อสร้างการเชื่อมโยงและรวมกลุ่มชาติพันธุ์จากพื้นที่ต่างๆ ทั่วโลกให้เป็นหนึ่งเดียวกัน สิ่งที่เป็นประเด็นในการวิพากษ์วิจารณ์ของผู้เขียนคือการทำให้ครูอาจารย์และนักการศึกษาครูเชื่อว่าประสบการณ์อันหลากหลายในหลักสูตรเชิงพหุวัฒนธรรมจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนและครูเช่นเดียวกัน หลักสูตรที่มีความครอบคลุมและเน้นตอบสนองความหลากหลายทางวัฒนธรรมไม่เพียงแต่พัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนกลุ่มชาติพันธุ์หรือนักเรียนผิวสีมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นเท่านั้น แต่ยังช่วยจัด

ความไม่ถูกต้องและความเข้าใจผิดพลาดที่ได้รับการนำเสนอผ่านหลักสูตรและการจัดการศึกษามหาหลายชั่วอายุคนอีกด้วย (Banks, 2006, p. 11) ผู้เขียนกล่าวว่าการนิยามความหมายใหม่ให้แก่ความรู้ที่บรรจุไว้ในหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผลหลักสูตรเป็นกระบวนการที่มีความจำเป็นอย่างมากสำหรับการปฏิรูปการเรียนรู้ที่อยู่ภายใต้บริบทของคนผิวขาวชาวตะวันตกเป็นผู้กำหนดทิศทางการจัดการศึกษาในทวีปอเมริกาเหนือ Milner ได้ศึกษาถึงกระบวนการและประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการจัดหลักสูตรแนวปฏิรูปและสร้างสรรค์สังคมใหม่ หลักสูตรในแนวนี้นี้มีที่มาจากการบูรณาการเนื้อหาเชิงพหุวัฒนธรรมในหลักสูตร ผู้เขียนเน้นว่าเรื่องของภาษาหรือการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในโรงเรียนนั้นเป็นประเด็นเชิงการเมือง-สังคม

Irizarry และ Raible เป็นผู้เขียนในบทที่ 4 วิพากษ์ว่าบริบทเชิงการเมือง-สังคมที่แวดล้อมผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของผู้เรียนทั้งในระดับชั้นเรียนและโรงเรียน ผู้เขียนสนับสนุนข้อวิพากษ์ของตนโดยการอ้างถึงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น Les Back (1996) “the ELLs’ muted voices must be integrated into any understanding of the contemporary politics of culture and identity” (p. 95) ซึ่งเป็นผู้เสนอว่าเสียงที่ไม่ได้ยินหรือถูกกดทับของผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศจำเป็นต้องนำมาเป็นส่วนประกอบเพื่อการทำความเข้าใจประเด็นการเมืองร่วมสมัยซึ่งว่าด้วยวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ Irizarry และ Raible ได้กระตุ้นเตือนครูอาจารย์ผู้ละเลยเสียงที่ไม่ได้ยินหรือถูกกดทับของผู้เรียนกลุ่มชาติพันธุ์ว่า พวกเขา กำลังทำให้เกิดความไม่เสมอภาคทางสังคมขึ้นโดยมิได้ตั้งใจเนื่องจากผู้เรียนกลุ่มชาติพันธุ์กำลังต่อสู้เพื่อให้ได้ส่งเสียง สะท้อนพลังความรู้สึกรักคิดของตนเพื่อการอ้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและความเสมอภาคทางการศึกษา ผู้เขียนเสนอแนะว่าครูอาจารย์ต้องเปลี่ยนบทบาทของตนเองให้เป็นนักการศึกษาเชิงพหุวัฒนธรรมที่ตระหนักถึงความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของผู้ถูกกดขี่ (the oppressed) (Freire, 1998) ได้แก่ กลุ่มคนชาวแอฟริกัน-อเมริกัน กลุ่มคนเชื้อสายสเปน รวมถึงกลุ่มคนชาวอินเดียนซึ่งเป็นชาวอเมริกันดั้งเดิมก่อนที่ชาวตะวันตกจะอพยพมาตั้งถิ่นฐานใน

ทวีปอเมริกาเหนือ ซึ่งประเด็นที่ควรตระหนักเป็นอย่างยิ่งคือ ลักษณะเฉพาะหรือเอกลักษณ์ด้านภาษาและวัฒนธรรมเมื่อทำการออกแบบหลักสูตรและนำไปจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน

ในบทที่ 5 Carl James เป็นผู้เขียนในบทนี้อธิบายว่าโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาทำหน้าที่ส่งผ่านวัฒนธรรมอนุรักษนิยมตามชนบทของชนชั้นกลางตะวันตก ผู้เขียนตระหนักถึงความเป็นจริงที่ว่าผู้เรียนจากกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชนชั้นแรงงานจำเป็นต้องเผชิญหน้ากับความซับซ้อนและความท้าทายในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปตามบริบท James นำเสนอตัวอย่างโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงโทรอนโต ประเทศแคนาดา ที่รับผู้เรียนซึ่งอพยพจากต่างชาติเข้าเรียน ผู้เรียนเหล่านี้เป็นกลุ่มชาวแอฟริกัน-อเมริกันผิวสีที่ถูกประทับตราจากเพื่อนๆ และครูอาจารย์ในโรงเรียนว่าเป็นคนอันตราย เป็นอันธพาล เป็นคนประวัติไม่ดีหรือสุมเสี่ยงต่อการประกอบอาชญากรรม และที่เลวร้ายไปกว่านั้นคือการถูกประณามว่าเป็นคนชั่วเพราะสีผิวที่แตกต่าง ผู้เรียนกลุ่มนี้ได้รับการเปรียบเปรยว่าเป็นกลุ่มคนกาฝาก (immigrant enclaves) ที่อาศัยอยู่ในประเทศหรือดินแดนเล็กๆ ที่มีวัฒนธรรมและเชื้อชาติแตกต่างจากดินแดนอื่นที่ล้อมรอบอยู่ James ได้ใช้เรื่องเล่าจากเยาวชนในชุมชนคนด้อยโอกาสทางสังคมเหล่านี้เพื่อสรุปประเด็นที่ว่าชุมชน/ท้องถิ่นเป็นภาคส่วนที่มีบทบาทสำคัญต่อการสร้างความคาดหวังและประสบการณ์ชีวิตที่เหมาะสมถูกต้องให้แก่เยาวชน ในฐานะผู้เขียนและนักการศึกษาคนหนึ่ง James มองว่าชนชั้นทางสังคม ทุนทางสังคมวัฒนธรรม และสภาวะที่ดีในชุมชนจะเป็นปัจจัยกำหนดความปรารถนาอย่างแรงกล้าและความสำเร็จในการศึกษาของบุคคล

นอกจากนั้นในด้านจิตวิญญาณและความเป็นมนุษย์ที่ช่วยก่อร่างอัตลักษณ์ให้แก่ผู้เรียน รวมถึงนัยสำคัญสำหรับการวิจัยและการนำไปใช้จัดการเรียนการสอนนั้นถือว่าเป็นขอบเขตที่ยังไม่ได้รับการศึกษาอย่างจริงจัง Michael Dantley ผู้เขียนในบทที่ 6 และ Stephen Hancock ผู้เขียนในบทที่ 7 ได้วิพากษ์วาทกรรมกระแสหลักแบบตะวันตกเป็นใหญ่และกระบวนทัศน์การแสวงหาความรู้ความจริงเชิงประจักษ์ว่า แท้จริงแล้วความเป็นจริงคือส่วนหนึ่งของการประกอบสร้างของมนุษย์ มนุษย์ก่อรูปความเป็นจริงขึ้นตามปัจจัยต่างๆ อาทิเช่น

ความต้องการ ความสนใจ อคติ และที่สำคัญที่สุดคือความเชื่อตามบริบททางสังคม และวัฒนธรรมของแต่ละบุคคล สถานการณ์หนึ่งๆ อาจตีความได้หลากหลายมุมมองขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของเราในสถานการณ์นั้นๆ และเนื่องจากความเป็นจริงมีความหมายขึ้นอยู่กับบริบทเฉพาะทางสังคมวัฒนธรรม จึงเป็นสิ่งที่แปรเปลี่ยนได้ตามกาลเวลาและตามความแตกต่างระหว่างกลุ่มคนหรือชุมชนหนึ่งๆ

ผู้เขียนทั้งสองคนมีมุมมองต่อการวิจัยที่คล้ายคลึงกันว่าหลักเหตุผลรวมถึงกฎเกณฑ์ใหญ่ๆ ที่มนุษย์เราใช้อธิบายสรรพสิ่งนั้นที่แท้จริงเป็นเพียงภาพจำลองหรือมายาคติ (myth) เพราะเป็นหลักการอธิบายแบบครอบคลุมที่เรียกว่าทฤษฎีมหภาค (grand narrative) ซึ่งถูกแต่งแต้มด้วยภาษาที่ปิดกั้นด้วยระบบคิดหลักของสังคมวัฒนธรรมแบบตะวันตกเป็นใหญ่ แนวคิดของทั้ง Dantley และ Hancock พบว่ามีความสอดคล้องกับนักคิดกลุ่มหลังสมัยใหม่นิยม (post-modernism) ที่ปฏิเสธเหตุผลและกฎเกณฑ์ในยุคสมัยใหม่นิยม (modernism) โดยมองว่าความรู้เป็นเรื่องที่แฝงไว้ด้วยอำนาจเชิงการเมือง-สังคม ถูกสร้างขึ้นเพื่อรักษาความเหนือกว่าของอำนาจหนึ่งหรือกลุ่มคนหนึ่งๆ สิ่งนี้ควรถูกแทนที่ด้วยคำอธิบายเรื่องราวจำเพาะบริบทซึ่งเป็นความรู้พื้นถิ่น มีความยืดหยุ่นแปรเปลี่ยน กลุ่มนักคิดเหล่านี้จะสนใจความแตกต่างหลากหลายระหว่างผู้คน ความคิดความเชื่อและสถาบัน ซึ่งจะไม่มีการหรือกลุ่มใดมีความรู้ความคิดเหนือกว่าคนอื่นหรือกลุ่มอื่น จึงเปิดพื้นที่ให้กับกลุ่มที่ถูกครอบงำ-เบียดขับหรือกลุ่มคนชายขอบ เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มคนผิวสี กลุ่มวัฒนธรรมย่อย และกลุ่มที่มีเพศวิถีแตกต่างจากบรรทัดฐานส่วนใหญ่ในสังคม เป็นต้น ให้ได้ส่งเสียงและสะท้อนพลังความรู้สึกนึกคิดของตนออกมา

Dantley ได้อ้างถึง Richard Milner, Cynthia Dillard และ Patty Lather ผู้เป็นตัวอย่างของนักวิจัยที่ดำเนินการวิจัยบนฐานทฤษฎีเชิงวิพากษ์ (critical theory) โดยใช้แนวคิดเรื่องจิตวิญญาณและการเปลี่ยนแปลงตนเองจากภายในเป็นวิธีวิพากษ์หลักในการแสวงหาความรู้ความจริงในศาสตร์การศึกษา Dantley กล่าวถึงการวิจัยที่เน้นจิตวิญญาณ (spiritual-based research) ของนักการศึกษาและนักวิจัยชาวแอฟริกัน-อเมริกันที่ได้รับการประเมินว่าไร้คุณค่าจากมุมมองการวิจัยที่อิงกระบวนทัศน์ปฏิฐานนิยม โดยนักวิชาการชาวตะวันตกที่ยึด

กระบวนทัศน์นั้นกล่าวว่า เป็นการวิจัยที่ไม่เป็นวิทยาศาสตร์และไม่สามารถนำไปใช้อ้างอิงหรือใช้ประโยชน์ได้ ผู้เขียนได้เสนอกรอบแนวคิดเชิงพหุวัฒนธรรมที่ช่วยให้ครูอาจารย์และนักการศึกษาคร่อมเห็นภาพความเป็นจริงในสังคมได้ชัดเจนขึ้น โดยเน้นการใช้วิธีการเชิงจิตตปัญญา (transformative education) นับว่าเป็นวิธีการแสวงหาความรู้ความจริงที่ช่วยปฏิรูปหรือรื้อสร้างฐานความคิดเรื่องความเป็นเหตุเป็นผลแบบวิทยาศาสตร์ที่สังคมตะวันตกนำมาใช้อธิบายธรรมชาติของมนุษย์และสังคมว่ามีลักษณะที่คล้ายคลึงกับธรรมชาติและโลกกายภาพที่สามารถควบคุม สังเกต ตีความ และประเมินได้ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์นั่นเอง

ในบทที่ 7 Stephen Hancock เป็นผู้เขียนบทนี้มองว่าโรงเรียนเปรียบเสมือนสังคมมนุษย์ขนาดเล็กซึ่งมีส่วนทำให้บุคคลหนึ่งๆ เกิดความรู้สึกแปลกแยกหรือความนับถือศรัทธาต่อจิตวิญญาณความเป็นมนุษย์ที่แตกต่างกันออกไป โดยการใช้ใจคิดใคร่ครวญอย่างลุ่มลึกถือเป็นศาสตร์การสอนเชิงวิพากษ์ (critical pedagogy) และเป็นเครื่องมือวิจัยที่นำไปสู่การปลดปล่อยตนเองให้เป็นอิสระจากพันธนาการ เกิดการสะท้อนความคิดเชิงวิพากษ์ควบคู่กับการปฏิบัติ (praxis) เกิดวิธีการแสวงหาความรู้ความจริงที่ปราศจากอคติหรือมีความเป็นกลาง เกิดการปฏิรูปสังคมใหม่ และเกิดปัญญารู้แจ้ง ผู้เขียนยังได้เชื่อมโยงวิธีการสะท้อนความคิดเชิงวิพากษ์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติเข้ากับการศึกษาที่เน้นการบูรณาการเป็นองค์รวมอีกด้วย

ในทัศนะของผู้เขียน พันเพื่องสำคัญที่จะทำให้ระบบการศึกษาขับเคลื่อนไปได้อย่างมีคุณภาพคือการผลิตครู ซึ่งรวมถึงครูก่อนประจำการและครูประจำการ ในบทที่ 8 Richard Milner ได้เสนอแนะให้นักการศึกษาครูดำเนินการศึกษาว่า ศาสตร์การสอนและวิธีการปฏิบัติของตนส่งผลกระทบต่อครูและนักเรียนอย่างไร Milner ให้ความสำคัญต่อประเด็นทางการศึกษาที่คล้ายคลึงกับผู้เขียนคนอื่นๆ ในหนังสือฉบับนี้ โดยประยุกต์การแสวงหาความรู้ความจริงผ่านเรื่องเล่าหรือการวิจัยแนวเรื่องเล่า (narrative inquiry) มาใช้ศึกษาว่าเป็นเพราะสาเหตุใดการตัดสินใจกำหนดหลักสูตรเพื่อนำไปสอนเกี่ยวกับเชื้อชาติและชาติพันธุ์มีแนวโน้มที่ให้ความสำคัญกับอุดมการณ์แบบตะวันตกเป็นศูนย์กลาง แต่ในขณะเดียวกันก็ได้ละเลยหรือเพิกเฉยการให้ความร่วมมือ/สนับสนุนนักการศึกษาครูที่มีเชื้อสายแอฟริกัน-

อเมริกัน นอกจากนั้นผู้เขียนได้ใช้การสะท้อนความคิดของตนเองเพื่อตรวจสอบวิธีการวิจัย การพัฒนาหลักสูตร และแนวปฏิบัติการสอนของตน โดยเรื่องเล่าที่แสดงถึงอัตลักษณ์และความเป็นปัจเจกบุคคลของ Milner ได้เผยให้เห็นว่าเรื่องราวการเหยียดสีผิวและอคติทางชาติพันธุ์โดยคนผิวขาวชาวตะวันตกที่มีต่อชาวแอฟริกัน-อเมริกันซึ่งมีอยู่ทั่วไปในวิถีชีวิตส่งผลกระทบต่อแนวการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาสำหรับนักศึกษาครูที่ผู้เขียนรับผิดชอบดูแลหลักสูตรในแง่มุมใดและอย่างไร นอกจากนั้น Milner ยังอธิบายถึงการเชื่อมโยงระหว่างการสะท้อนความคิดของตนเองไปสู่การปฏิบัติและการวิจัยเพื่อการเปลี่ยนแปลงปฏิรูปสังคมใหม่

ประเด็นการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาทั้งระบบเปรียบเสมือนผืนผ้าแต่ละชั้นที่ได้รับการถักทอและมาบรรจบกันเป็นหนึ่งเดียวผ่านเนื้อหาสาระของทุกบท และยังเป็นเป้าหมายปลายทางของหนังสือฉบับนี้อีกด้วย ในบทที่ 9 ผู้เขียนคือ Beverly Cross ได้ตั้งประเด็นเชิงวิพากษ์ว่าด้วยการทำให้ครูและนักการศึกษาครูที่เป็นชาวแอฟริกัน-อเมริกันกลายเป็นบุคคลชายขอบของสังคมตะวันตก เธอกล่าวย่ำว่าในสหรัฐอเมริกาด้วยจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้นตลอดเวลา จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญในเรื่องเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ และภาษาศาสตร์ของพลเมืองอเมริกัน สถาบันโรงเรียนเป็นสถาบันที่ได้รับผลกระทบจากเรื่องนี้โดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ จึงจำเป็นอย่างมากที่โรงเรียนจะต้องมีครูที่มาจากพื้นฐานทางสังคมวัฒนธรรมอันหลากหลาย

อย่างไรก็ตาม อัตราส่วนที่มีความผกผันอย่างมากระหว่างจำนวนครูผิวขาวชาวตะวันตกและประชากรนักเรียนจากกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ที่เพิ่มมากขึ้นตลอดเวลา นั้นมีผลเชิงลบต่อผลลัพธ์ทางการเรียนและการประสพผลสำเร็จในชีวิตของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ Cross เสนอแนะว่าการเสริมพลังให้แก่ครูและนักการศึกษาครูชาวแอฟริกัน-อเมริกันเป็นสิ่งที่ควรกระทำอย่างยิ่ง วิธีการดังกล่าวคือการเปิดโอกาสให้พวกเขามีบทบาทในการวิจัยทางการศึกษา วิพากษ์วิจารณ์ สนทนา ไตร่ตรอง และตัดสินใจกำหนดหลักสูตรการผลิตครู ผู้เขียนอธิบายว่าการบิดเบือนและนำเสนอภาพครูและนักการศึกษาครูชาวแอฟริกัน-อเมริกันในการกำหนดหลักสูตรก็เพื่อการลดคุณค่าของความรู้ กล่าวอย่างง่ายคือความรู้ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ไม่ใช่ชาวตะวันตกจะถูกทำให้เป็นอื่นหรือกลายเป็นชายขอบนั่นเอง ผู้เขียนได้ใช้

เรื่องเล่าจากกลุ่มชาติพันธุ์เพื่อวิเคราะห์เรื่องเล่าและสรุปโดยการปฏิรูปกรอบแนวคิดและออกแบบหลักสูตรการผลิตครูที่ให้ความสำคัญกับความแตกต่างหลากหลายของกลุ่มคนอย่างเสมอภาคกัน หลักสูตรลักษณะดังกล่าวจะสนับสนุนให้ผู้เรียนทุกกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นและเกิดการเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพของตนเอง

บทส่งท้าย

หนังสือฉบับนี้ได้กระตุ้นเตือนให้ครูอาจารย์ นักการศึกษาครู และผู้อ่านที่สนใจทั่วไปเกิดวิสัยทัศน์แห่งการพัฒนาการศึกษาร่วมกัน ข้อวิพากษ์วิจารณ์และข้อโต้แย้งต่างๆ ในหนังสือล้วนสร้างแรงบันดาลใจในการเปลี่ยนแปลงการศึกษาทั้งระบบ เนื่องจากว่าข้อมูลต่างๆ มีฐานมาจากการวิจัยที่ลุ่มลึกและสามารถเชื่อถือได้จริง แม้กระทั่งเอกสารที่เกี่ยวข้องที่เหล่าผู้เขียนนำมาอ้างอิงถึงตลอดทั้งเล่มล้วนมาจากนักวิจัยและนักวิชาการที่คร่ำหวอดอยู่ในวงการศึกษามานาน นอกจากนั้นการใช้เรื่องเล่าและการสะท้อนความคิดของตนเองจากกลุ่มคนชายขอบนับว่าเป็นการทำให้เสียงที่ไม่เคยได้ยินหรือไม่เคยมีอยู่ในสังคมกลายเป็นสิ่งที่มีคุณค่า และกลายเป็นส่วนหนึ่งของวาทกรรมที่ช่วยเสริมสร้างพลังอำนาจและการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงอีกด้วย ตัวอย่างเช่น Toshalis และ James ได้นำเรื่องเล่าจากครูและนักเรียนมาเป็นตัวอย่างในการศึกษา เรื่องเล่าดังกล่าวนั้นช่วยให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจถึงผลกระทบของวัฒนธรรมที่มีต่อการรับรู้และการสร้างอัตลักษณ์จากผู้ที่ได้รับผลกระทบดังกล่าวนั้นโดยตรง

ในฐานะผู้อ่านจะเกิดความรู้สึกร่วมต่อผู้ที่ได้รับผลกระทบจากวัฒนธรรมที่ถูกนำเสนอหรือตีความคลาดเคลื่อน และในที่สุดถูกทำให้กลายเป็นอับจนภายใต้บริบทสังคมโรงเรียนปัจจุบัน เสียงที่ถูกกดทับไว้หรือไม่เคยได้ยินจากกลุ่มคนดังกล่าวจึงเป็นแนวทางให้แก่พวกเราในการทำความเข้าใจถึงเหตุผลเบื้องหลังวัฒนธรรมในชั้นเรียนที่ทำให้ผู้เรียนไร้ตัวตน (the culture of classroom silence) (Bosacki, 2005) Milner ในฐานะที่เป็นบรรณาธิการของหนังสือได้ทำหน้าที่ประสานพลังความคิดจากครูอาจารย์ นักการศึกษาครู และนักวิชาการด้านหลักสูตรและการสอนที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญอย่างกว้างขวาง รวมทั้งมีประสบการณ์ในการทำวิจัยในประเด็นว่าด้วยความหลากหลายทางวัฒนธรรมและผลกระทบต่อการสร้างอัต

ลักษณะและการพัฒนาหลักสูตรเพื่อการนำไปใช้ ผู้เขียนเชื่อมั่นว่าวัฒนธรรมหลักสูตรและอัตลักษณ์ในการศึกษาจึงเป็นหนังสือที่กระตุ้นความสนใจของครู อาจารย์ นักการศึกษาครู และผู้อ่านทั่วไปให้หันกลับมาพิจารณาถึงสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมที่ดำรงอยู่ในสังคมโลกของเราอย่างหลากหลาย รวมถึงนัยสำคัญที่บ่งบอกความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการศึกษาของผู้เรียน

ประเด็นคัดสรรต่างๆ ที่ปรากฏในหนังสือแสดงถึงนัยสำคัญที่ครูอาจารย์ นักการศึกษาครูและนักวิชาการด้านหลักสูตรและการสอนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตร กำหนดแนวปฏิบัติการสอนที่ดี การพัฒนาทฤษฎีแนวคิดต่างๆ และการวิจัยทางการศึกษา สารสำคัญของหนังสือที่เป็นแก่นแกนตลอดทั้งเล่มคือ ความไม่สอดคล้องสัมพันธ์กันระหว่างการที่ครูชาวตะวันตกส่วนใหญ่มีประสบการณ์และได้รับการฝึกฝนความเป็นครูค่อนข้างจำกัด และประเด็นความเชี่ยวชาญด้านศาสตร์การสอนผู้เรียนที่มาจากกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ การที่ครูเหล่านี้ขาดประสบการณ์และขาดการเตรียมความพร้อมก่อนที่จะเป็นครูประจำการเป็นเหตุผลหลักที่ทำให้นักเรียนเชื้อสายแอฟริกัน-อเมริกัน นักเรียนเชื้อสายสเปน และนักเรียนเชื้อสายอเมริกัน-อินเดียมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีปัญหาในการเรียนและปัญหาการใช้ชีวิตอยู่ในสังคม แนวคิดที่ได้รับการส่งต่อจากผู้เขียนคนหนึ่งไปสู่คนอื่นๆ ตลอดทั้งเล่มคือ สถาบันโรงเรียนควรจะเป็นสถานที่เสริมสร้างพลังอำนาจให้แก่ผู้เรียน และเช่นเดียวกันครูอาจารย์ต้องเป็นครูนักการศึกษาเชิงพหุวัฒนธรรมที่สามารถทำงานในบริบทของความหลากหลายทางวัฒนธรรม รวมถึงเรื่องของภาษาและหลักสูตรก็ต้องมีความครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่มเช่นกัน

หนังสือฉบับนี้ประกอบด้วยงานวิจัยหลายชิ้นที่มีแนวคิดและทฤษฎีอันลุ่มลึก โดยเฉพาะสำหรับนักการศึกษาและนักวิจัยที่มีความตั้งใจจริงในการเข้าไปมีส่วนสร้างการเปลี่ยนแปลงหรือเสริมสร้างพลังอำนาจให้แก่ครูอาจารย์ผิวสี นักการศึกษาครูเชื้อสายต่างๆ และนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ผู้เขียนกระตุ้นให้นักการศึกษาสร้างห้องเรียนที่เอื้อต่อความแตกต่างด้านสังคมและวัฒนธรรม เป็นเครื่องช่วยสนับสนุนการสร้างอัตลักษณ์และความเป็นตัวตนของผู้เรียนโดยเน้นที่การสะท้อนความคิดของตนเองในเชิงวิพากษ์และการแสดงความรู้สึกอย่างตรงไปตรงมา หนังสือนี้จึงเป็นเอกสารที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมในตัวเองซึ่งได้มาจากองค์ความรู้ที่

เป็นสหศาสตร์ เช่น จิตวิทยา สังคมวิทยา มานุษยวิทยา ปรัชญา ภาษาและวัฒนธรรม และการศึกษา

วัฒนธรรม หลักสูตร และอัตลักษณ์ในการศึกษา เป็นหนังสือที่มีความครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน นักการศึกษา และนักวิจัยที่ทำงานร่วมกับครูอาจารย์กลุ่มชาติพันธุ์และผู้เรียนจากพื้นฐานทางสังคมวัฒนธรรมอันหลากหลายสาระสำคัญครอบคลุมแนวปฏิบัติด้านการสอนในชั้นเรียน แนวทางที่สร้างสรรค์สำหรับการสนทนอย่างลึกซึ้ง อัตลักษณ์ การปฏิรูปหลักสูตร ความอ่อนไหวทางวัฒนธรรม และแนวปฏิบัติด้านการสอนเชิงบวก โดยตลอดทั้งเล่มนั้นได้ถูกนำมาอธิบายและเน้นประเด็นอย่างละเอียด ดังนั้นหนังสือฉบับนี้จึงเป็นหนังสือที่มีคุณูปการต่อครูอาจารย์และนักการศึกษาที่กำลังแสวงหาแนวทางปฏิรูปชั้นเรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสนทนาด้วยใจอย่างไคร่ครวญ รวมถึงการจัดหลักสูตรที่มีฐานจากสังคมวัฒนธรรมอันหลากหลายเพื่อสร้างรูปแบบการเรียนรู้ใหม่ที่เน้นการเรียนรู้แบบองค์รวมและสร้างการเปลี่ยนแปลงจากภายในได้อย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

- Banks, J. A. (2006). **Cultural diversity and education: Foundations, curriculum, and teaching**. Boston: Allyn & Bacon.
- Bosacki, S. L. (2005). **The culture of classroom silence**. New York: Peter Lang.
- Freire, P. (1998). **Teachers as cultural workers: Letters to those who dare teach**. Boulder, CO: Westview Press.